

20 let Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost

*Skupščina SR Slovenije je 24. septembra 1987 na seji Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora sprejela sklep o ustanovitvi **Republiške uprave za jedrsko varnost, RUJV** kot se je uprava imenovala tedaj.*

Sprememba in dopolnitev republiškega "Zakona o organizaciji in delovnem področju republiških upravnih organov in republiških organizacij ter samostojnih strokovnih služb Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije" iz leta 1980 je bila v Uradnem listu objavljena 9. oktobra 1987, veljati pa je začela 17. oktobra 1987.

Gradnja NE Krško, 1978.

Takoj po sprejemu spremembe zakona so se začele priprave za začetek delovanja RUJV: zagotovljena so bila proračunska sredstva in prostori ter določeni minimalni materialni in kadrovske pogoji za čim hitrejši začetek delovanja. V začetku je bilo predvideno, da bo v RUJV poleg direktorja in tajnice zaposlenih še šest delavcev v oddelku za analize in predpise ter trije delavci v inšpekciji, skupno torej enajst delavcev. Prvih pet delavcev je prejelo odločbe o imenovanju v nazive in sklenitvi delovnega razmerja v RUJV 1. januarja 1988.

Vsebinski razlogi za ustanovitev

Leta 1987 je imela SR Slovenija štiri jedrske objekte: NE Krško, ki komercialno obratuje od leta 1983; Raziskovalni reaktor TRIGA in Skladišče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, ki obratujeta od leta 1966 in Rudnik urana Žirovski vrh, ki je obratoval od leta 1981 do 1990. Dejavnosti na področju jedrske in sevalne varnosti so se v Sloveniji izvajale že od začetka izgradnje jedrskih objektov, leta 1975 pa je bil izveden prvi tečaj o jedrskih tehnologijah.

RUJV je bila ustanovljena, ker tedanja organiziranost ni zadostila zahtevam standardov Mednarodne agencije za atomsko energijo, katere članica je bila takrat tudi SFRJ. Agencija je že takrat izdala vrsto priporočil, ki zadevajo vladno oziroma upravno organiziranost in upravno nadzorstvo nad izkoriščanjem jedrske energije v miroljubne namene. Na osnovi teh dokumentov je moral organ, ki je bil pooblaščen za nadzor delovanja jedrskih objektov, delovati samostojno, in je moral imeti vsa pooblastila za neposredno ukrepanje. Takratna organiziranost jedrske inšpekcije v okviru Republiškega energetskega inšpektorata tako ni docela ustrezala temu konceptu. Potrebno je bilo zagotoviti večji nadzor pa tudi večjo samostojnost in odgovornost organa, pristojnega za jedrsko varnost. Zato se je skrb za ustvarjanje pogojev za večjo varnost jedrskih objektov med uporabo in tudi po prenehanju njihovega obratovanja poverila upravnemu organu, katerega naloge se niso prepletale z nalogami upravnega organa, ki je dolžan skrbeti za oskrbo z energijo. Zagotoviti je bilo potrebno, da potrebe po energiji in drugi razlogi, zlasti ekonomske narave, niso mogli prevladovati nad vidiki varnosti pri obratovanju jedrskih objektov.

Pri ustanovitvi je bilo poudarjeno, da gre za področje, ki terja posebej organizirano službo in njeno samostojnost pri delu. In ne nazadnje – SFRJ je sprejela mednarodne obveznosti, med drugim tudi priporočila Mednarodne agencije za atomsko energijo in njen kodeks prakse, po katerem je moral vladni organ, pooblaščen za nadzorstvo nad delovanjem jedrskih objektov, delovati samostojno in imeti vsa pooblastila za neposredno ukrepanje.

Kako je bila jedrska varnost urejena do ustanovitve uprave?

Do ustanovitve je področje energije, ki se je nanašalo na "primarno in transformirano energijo in njeno racionalno porabo", opravljal Republiški komite za energetiko, industrijo in gradbeništvo, Republiški energetski inšpektorat pa je nadzoroval "izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov iz republiške pristojnosti, ki urejajo elektroenergetiko, proizvodnjo elektrotehničnih materialov in opreme, **projektiranje, izgradnjo in uporabo naprav za proizvodnjo in izkoriščanje jedrske energije**, termo energetiko in tlačne posode". Omenjena sprememba, ki je bila objavljena v Uradnem listu SRS 9. oktobra 1987, je Republiškem energetskemu inšpektoratu odvzela pristojnost za nadzor predpisov, ki urejajo "projektiranje, izgradnjo in uporabo naprav za proizvodnjo in izkoriščanje jedrske energije". K Zakonu je bil dodan novi **33. a člen**, ki je določil, da "**Republiška uprava za jedrsko varnost opravlja zadeve, ki se nanašajo na varnost jedrskih objektov in na inšpekcijsko nadzorstvo nad izvrševanjem zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov iz republiške pristojnosti, ki urejajo varnost jedrskih objektov**".

Kadri, razvoj in organizacija

Ob ustanovitvi in začetku delovanja je uprava štela pet delavcev. Z leti se je število zaposlenih postopno povečevalo, tako da nas je danes 47, med nami pa ni nobenega od ustanoviteljev. Pretok kadra v naši upravi je od nekdaj zelo velik. V vseh teh letih je upravo zapustilo več kot 40 sodelavcev.

Veliko bolj stabilno pa je njeno vodenje, saj je uprava imela v svoji dvajsetletni zgodovini le tri direktorje: dr. Milana Čopiča od 1988 do 1989, mag. Miroslava Gregoriča od 1989 do 2002 in dr. Andreja Stritarja od 2002 dalje.

Uprava je bila v letu 1987 ustanovljena kot samostojen upravni organ, podrejen neposredno tedanjemu Izvršnemu svetu. Svojo samostojnost je imela vse do leta 1991, ko je s tedanjim Zakonom o organizaciji in delovnem področju republiške uprave prešla pod Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora. Kot organ v sestavi je še danes del Ministrstva za okolje in prostor.

Direktorji URSJV:

Dr. Milan Čopič (desno)

Mag. Miroslav Gregorič (drugi z leve)

Dr. Andrej Stritar

Leta 1995 se je iz "Republiške uprave za jedrsko varnost, RUJV" preimenovala v "Upravo Republike Slovenije za jedrsko varnost, URSJV". Prvotna organiziranost (oddelek za analize in predpise ter inšpekcija) se je z leti spreminjala in prilagajala kadrovskim spremembam in pristojnostim, ki jih je uprava prevzemala. S sprejemom Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti je URSJV leta 2002 pridobila pristojnosti na področju izvajanja sevalnih dejavnosti in uporabe virov sevanja (z izjemo v zdravstvu in veterinarstvu).

Uprava je leta 1988 začela s svojim poslovanjem v najetih prostorih na Kardeljevi ploščadi 24, kjer je vzdržala vse do leta 2002, ko je imela že 46 zaposlenih. Sedaj imamo sodobne poslovne prostore na Železni cesti 16, ki zadovoljujejo vse standarde poslovanja. V letu 1988 je tehnična opremljenost tedanje uprave obsegala le nekaj več kot najeto rabljeno pisarniško opremo in pet pisalnih strojev, direktno zvezo z NE Krško, dva osebna računalnika (za strokovno delo in oblikovanje besedila in za neposredno podatkovno povezavo z NE Krško) in terminal. Leta 1989 smo dobili telefaks, 1990 fotokopirni stroj, 1993 pa prvi NMT prenosni telefon. Bili smo med prvimi upravnimi organi, ki smo že leta 1995 začeli z objavo splošnih vsebin na svoji internetni spletni strani. Primerjava s sedanjim stanjem je, spričo tehnološkega napredka, cenovne dostopnosti in razvoja informatike, neverjetna.

Prvi tečaj o jedrski tehnologiji (1975)

Prva verižna reakcija v NE Krško (1981)

